

Brussel, 19 november 2018
(OR. en)

13581/18

CONOP 98
CODUN 36
COARM 289
CFSP/PESC 985
COSI 288
ENFOPOL 565

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad

d.d.: 19 november 2018

aan: de delegaties

nr. vorig doc.: 13498/18

Betreft: Conclusies van de Raad inzake de aanneming van een EU-strategie tegen illegale vuurwapens, kleine en lichte wapens en munitie daarvoor
- Conclusies van de Raad (19 november 2018)

Voor de delegaties gaan in de bijlage de conclusies van de Raad inzake de aanneming van een EU-strategie tegen illegale vuurwapens, kleine en lichte wapens en munitie daarvoor, die de Raad op 19 november 2018 tijdens zijn 3652e zitting heeft aangenomen.

**CONCLUSIES VAN DE RAAD INZAKE DE AANNEMING VAN EEN EU-STRATEGIE
TEGEN ILLEGALE VUURWAPENS, KLEINE EN LICHTE WAPENS EN MUNITIE
DAARVOOR**

1. De Raad wijst erop dat illegale handvuurwapens en lichte wapens (SALW) onverminderd bijdragen tot instabiliteit en gewapend geweld, en zodoende duurzame ontwikkeling en crisisbeheersing dwarsbomen, hele regio's, staten en samenlevingen ontwrichten, gewapend geweld en georganiseerde criminaliteit aanwakkeren, en de gevolgen van terroristische aanslagen verergeren. Daarom is de Raad vastbesloten de illegale handel in SALW en de munitie daarvoor te voorkomen en aan banden te leggen, alsook zich sterk te maken voor verantwoordingsplicht en verantwoordelijkheidsbesef in de legale handel hierin.
2. De Raad beschouwt het VN-actieprogramma ter voorkoming, bestrijding en uitbanning van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten (hierna: het actieprogramma) als het globale kader om de dreiging aan te pakken die uitgaat van illegale SALW, en de Raad steunt de volledige en effectieve uitvoering van het actieprogramma op nationaal, regionaal en mondiaal niveau. De Raad is ingenomen met het resultaat van de derde, in juni 2018 gehouden conferentie over de voortgang van het actieprogramma: hierin staan veel van de doelstellingen van het door de Raad op 28 mei 2018 vastgestelde EU-standpunt¹, waaronder steun voor regionale organisaties die betrokken zijn bij de uitvoering van het actieprogramma.
3. De Raad herinnert eraan dat de Europese Raad in 2005 een EU-strategie ter bestrijding van de illegale accumulatie van en handel in handvuurwapens en lichte wapens (SALW) en munitie daarvoor heeft goedgekeurd². De Raad herinnert er voorts aan dat de Europese Unie veel werk heeft gemaakt van samenwerking met en hulp aan derde landen met het oog op de bestrijding van de illegale handel in SALW, en zich hierin heeft laten leiden door de EU-strategie en het VN-actieprogramma.

¹ Conclusies van de Raad over een EU-standpunt inzake de bestrijding van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens met het oog op de Derde Conferentie ter toetsing van de uitvoering van het VN-actieprogramma inzake SALW (doc. ST 8978/18 van 28 mei 2018).

² Doc. 5319/06 (<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=NL&f=ST%205319%202006%20INIT>).

4. De Raad is ingenomen met de gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad, getiteld "Elementen ten behoeve van een EU-strategie tegen illegale vuurwapens, handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor — Wapens beveiligen, burgers beschermen"³, die de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid op 13 juni 2018 hebben laten verschijnen. De Raad onderschrijft ten volle de doelstellingen en de voorgestelde maatregelen van de mededeling.
5. Naar aanleiding van de gezamenlijke mededeling en in het licht van de ontwikkelingen sinds 2005 neemt de Raad bij deze een nieuwe EU-strategie tegen illegale vuurwapens, handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor aan, ter vervanging van de EU-strategie uit 2005. Sinds 2005 is de veiligheidssituatie veranderd; te denken valt aan de terreurdreiging in de EU en de voortgeschreden ontwikkelingen in het ontwerp en de technologie van SALW die van invloed zijn op de mogelijkheden van overheden om de dreiging aan te pakken.
6. De nieuwe strategie kijkt naar de leidende beginselen van de integrale EU-strategie van 2016⁴, die voorziet in een geïntegreerde aanpak van het gehele extern beleid van de Unie, dat wil zeggen tussen lidstaten en EU-instellingen enerzijds en tussen interne en externe beleidsaspecten anderzijds. Ook wordt in de nieuwe strategie rekening gehouden met het resultaat van de derde, in juni 2018 gehouden toetsingsconferentie van het actieprogramma⁵, de inwerkingtreding van het Wapenhandelsverdrag in december 2014⁶, en de lancering van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling in september 2015; de Agenda 2030 verklaart dat de bestrijding van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens noodzakelijk is voor de verwezenlijking van tal van doelstellingen, waaronder vrede, rechtvaardigheid en sterke instituties, armoedebestrijding, economische groei, gezondheid, gendergelijkheid, alsmede veilige steden en gemeenschappen.

³ JOIN(2018) 17 final van 13 juni 2018.

⁴ <https://europa.eu/globalStrategy/en/global-Strategy-foreign-and-security-policy-european-union>.

⁵ A/CONF.192/2018/RC/3.

⁶ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21.

7. Het doel van de herziene strategie is richting te geven aan een geïntegreerd, collectief en gecoördineerd Europees optreden ter voorkoming en beteugeling van de verwerving van SALW en munitie daarvoor door terroristen, criminelen en andere onbevoegden, alsmede verantwoordingsplicht en verantwoordelijkheidsbesef in de legale wapenhandel te bevorderen. Deze nieuwe EU-strategie zal de leidraad vormen voor het optreden van de instellingen en de lidstaten van de EU.

8. De nieuwe EU-strategie tegen illegale vuurwapens, handvuurwapens en lichte wapens en de munitie daarvoor is opgenomen in de bijlage van deze conclusies.

WAPENS BEVEILIGEN, BURGERS BESCHERMEN

EU-strategie tegen illegale vuurwapens, handvuurwapens en lichte wapens, en munitie daarvoor

1. INLEIDING

Illegale vuurwapens, handvuurwapens en lichte wapens (SALW) dragen onverminderd bij tot instabiliteit en geweld in de Europese Unie, in de onmiddellijke nabijheid van de Unie en in de rest van de wereld. Illegale handvuurwapens bevorderen terrorisme en conflicten wereldwijd en dwarsbomen de EU op het gebied van ontwikkeling en crisismanagement, humanitaire hulp en stabilisatie in sommige delen van de omgeving van de EU en in Afrika. Binnen de EU hebben illegale vuurwapens onmiskenbaar een effect op de interne veiligheid: ze werken georganiseerde criminaliteit in de hand en voorzien terroristen van middelen waarmee ze aanslagen op Europees grondgebied uitvoeren.

In een rapport uit 2016 van de secretaris-generaal der Verenigde Naties over de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten⁷ wordt opgemerkt dat het aantal burgeroorlogen in de wereld de afgelopen tien jaar is verdrievoudigd. Gewapende conflicten, vaak in de hand gewerkt door de verspreiding van illegale kleine vuurwapens, behoren tot de belangrijkste oorzaken van het gebrek aan voedsel voor bijna 800 miljoen mensen. Illegale vuurwapens vergemakkelijken de handel in drugs en mensen door intimidatie en dwang, verergeren conflicten tussen stadsbendes en geven terroristen macht. Het verband tussen georganiseerde criminaliteit en terrorisme, met name in de handel in vuurwapens, is te zien in de terroristische aanslagen die Europa getroffen hebben en die een duidelijke indicator zijn van een multidimensionale dreiging die verschillende soorten criminaliteit in zich verenigt. Volgens de *Serious and organised crime threat assessment (SOCTA)*⁸ voor 2017 van Europol zijn de dodelijke gevolgen van deze illegale handel aangetoond door recente terroristische aanslagen — zowel binnen de EU als elders — die door jihadistische terroristen met behulp van illegale vuurwapens werden uitgevoerd.

⁷ <https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2016/10/english.pdf>.

⁸ <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/>.

In 2005 heeft de Europese Raad een EU-strategie vastgesteld ter bestrijding van de illegale accumulatie van en handel in SALW en munitie daarvoor⁹, zulks ter ondersteuning van het op 20 juli 2001 vastgestelde VN-actieprogramma ter voorkoming, bestrijding en uitbanning van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten¹⁰. In de Europese Veiligheidsagenda van de Commissie van 2015¹¹ wordt de illegale handel in vuurwapens een van de prioriteiten genoemd onder het overkoepelende doel van het aanpakken van de activiteiten van terroristen en bendes die zich bezighouden met zware georganiseerde criminaliteit. De agenda werd gevolgd door een EU-actieplan tegen de illegale handel in en het gebruik van vuurwapens¹² en explosieven, alsook door een herziening van de regelgeving van de Unie over de legale verwerving en eigendom van vuurwapens¹³. De Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid hebben op 13 juni 2018 een gezamenlijke mededeling laten verschijnen onder de titel "Elementen ten behoeve van een EU-strategie tegen illegale vuurwapens, handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor"¹⁴; hiermee moest een stap gezet worden in de richting van een echte, effectieve veiligheidsunie.

⁹ Doc. 5319/06
(<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=NL&f=ST%205319%202006%20INIT>).

¹⁰ A/CONF.192/15.

¹¹ De Europese Veiligheidsagenda, mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (doc. COM(2015) 185 final, 28.4.2015).

¹² Uitvoering van de Europese Veiligheidsagenda: actieplan van de EU ter bestrijding van de illegale handel in en het gebruik van vuurwapens en explosieven, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (doc. COM(2015) 624 final, 2.12.2015).

¹³ Richtlijn 91/477/EEG inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens (PB L 256 van 13.9.1991, blz. 51) en Verordening (EU) nr. 258/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 tot uitvoering van artikel 10 van het Protocol van de Verenigde Naties tegen de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (VN-protocol inzake vuurwapens), en tot vaststelling van uitvoervergunningen voor vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie en maatregelen betreffende de invoer en uitvoer ervan (PB L 94 van 30.3.2012, blz. 1).

¹⁴ JOIN(2018) 17 final van 13 juni 2018.

Deze nieuwe EU-strategie tegen illegale vuurwapens, handvuurwapens en lichte wapens en de munitie daarvoor houdt rekening met de gelijknamige gezamenlijke mededeling¹⁵, de leidende beginselen van de integrale EU-strategie uit 2016¹⁶, de veiligheidssituatie zoals die zich sinds 2005 heeft ontwikkeld, ontwikkelingen op het gebied van de controle op conventionele wapens zoals de inwerkingtreding van het Wapenhandelsverdrag in december 2014¹⁷ en maatregelen die in de EU zijn genomen in het kader van de uitvoering van de Europese Veiligheidsagenda uit 2015. Het doel van de herziene strategie is richting te geven aan een geïntegreerd, collectief en gecoördineerd Europees optreden ter voorkoming en beteugeling van de illegale verwerving van SALW en munitie daarvoor door terroristen, criminelen en anderen die niet bevoegd zijn deze wapens te bezitten en te gebruiken, alsmede verantwoordingsplicht en verantwoordelijkheidsbesef in de legale wapenhandel te bevorderen.

De handel in civiele vuurwapens is weliswaar op EU-niveau gereguleerd¹⁸, maar de lidstaten stemmen hun standpunt over de uitvoer van handvuurwapens en lichte wapens (SALW) als oorlogsmateriaal af in het kader van de gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB)¹⁹. Het juridische onderscheid tussen vuurwapens voor civiele en militaire toepassingen verliest zijn betekenis zodra deze wapens in het illegale circuit terechtkomen. Om deze dreiging op alle fronten aan te pakken, heeft de EU-strategie betrekking op zowel vuurwapens voor civiele als vuurwapens voor militaire toepassingen.

Militaire wapens spelen een onmisbare rol bij de instandhouding van veiligheid, vrijheid en vrede, mits ze worden gebruikt in overeenstemming met het internationaal recht, en met name het recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht. Daarnaast zijn oorlogswapens per definitie in staat dood en vernietiging teweeg te brengen. Gezien deze ambivalentie moeten overheden die toezicht houden op dergelijke wapens, ervoor zorgen dat deze op een verantwoordelijke en verantwoorde manier worden verhandeld, en moeten zij voorkomen dat de wapens in strijd met wapenembargo's en eindgebruikersovereenkomsten in handen komen van terroristen, criminelen en andere die niet bevoegd zijn dit wapentuig te gebruiken.

¹⁵ Zie voetnoot 8.

¹⁶ <https://europa.eu/globalStrategy/en/global-Strategy-foreign-and-security-policy-european-union>.

¹⁷ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21.

¹⁸ Zie voetnoot 7.

¹⁹ Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie. De overdracht van militaire technologie en apparatuur binnen de EU wordt geregeld door Richtlijn 2009/43/EG.

In deze strategie wordt de term SALW²⁰ gebruikt wanneer de nadruk ligt op wapens voor militaire toepassingen, terwijl de term vuurwapens²¹ gebruikt wordt wanneer civiele vuurwapens uitdrukkelijk zijn inbegrepen.

2. DE STRIJD TEGEN ILLEGALE VUURWAPENS EN SALW: DOELSTELLINGEN EN MAATREGELEN

De strijd tegen de illegale vervaardiging, omleiding, handel en smokkel van vuurwapens/SALW en de munitie daarvoor vereist de vaststelling, tenuitvoerlegging, handhaving en verspreiding van regels en normen door overheidsorganen en nationale, regionale en mondiale overheidsinstellingen. Er zijn maatregelen nodig die alle stadia in de levenscyclus van vuurwapens/SALW en munitie bestrijken, van vervaardiging, uitvoer en opslag tot de verwijdering ervan. In overeenstemming met de integrale strategie voor het buitenlandse en veiligheidsbeleid van de Europese Unie en de daarbij behorende beginselen²², evenals met de Europese Veiligheidsagenda, streeft de EU ernaar een vreedzame en veilige omgeving voor haar burgers te behouden en te beschermen, veiligheid te ondersteunen en ontwikkeling in haar omgeving en daarbuiten te stimuleren. Hiertoe wordt de strategie gedragen door de volgende uitgangspunten:

- eenheid: in het extern EU-beleid het hanteren van een geïntegreerde en gecoördineerde benadering, tussen de lidstaten en EU-instellingen en tussen interne en de externe beleidsterreinen;

²⁰ Handvuurwapens en lichte vuurwapens (SALW) en de munitie daarvoor zijn wapens voor militair gebruik. Hiertoe behoren:

- a) handvuurwapens: aanvalsgeweren; semiautomatische geweren en karabijnen voor militair gebruik; revolvers en semiautomatische pistolen voor militair gebruik; lichte machinegeweren; pistoolmitrailleurs, waaronder machinepistolen;
- b) lichte wapens: zware machinegeweren; vuurmonden, houwitseren en mortieren met een kaliber van 100 mm of minder; granaatwerpers; terugstootloze kanonnen; raketwerpers en andere antitank- en luchtafweersystemen die projectielen afvuren, met inbegrip van MANPADS, alle op voorwaarde dat ze door een of meer personen te dragen zijn;
- c) SALW-onderdelen;
- d) SALW-toebehoren (zoals nachtkijkers, geluiddempers, enz.); [POOL: leeg laten]
- e) SALW-munitie.

Deze definitie doet geen afbreuk aan een eventuele in de toekomst internationaal overeen te komen definitie van SALW.

²¹ De term "vuurwapens" heeft een bredere betekenis en omvat vuurwapens voor zowel civiel als militair gebruik. In het Vuurwapenprotocol van de Verenigde Naties wordt een vuurwapen omschreven als ieder van een loop voorzien wapen dat hagel, een kogel of een projectiel uitstoot door middel van de werking van een explosief, hiertoe is ontworpen of hiertoe kan worden gevormd, met uitzondering van antieke vuurwapens of replica's hiervan. Opgemerkt zij dat sommige lichte wapens, zoals raketwerpers, geen vuurwapens zijn. De term "vuurwapens" dekt dus niet alle SALW.

²² https://europa.eu/globalStrategy/sites/globalStrategy/files/pages/files/eugs_review_web_13.pdf.

- samenwerking en partnerschap op alle niveaus bevorderen;
- verantwoordelijkheid nemen met betrekking tot prioritaire regio's, met name de regio's die waarschijnlijk een bedreiging voor de veiligheid van de EU zullen vormen en die de grootste kans hebben om baat te hebben bij maatregelen van de EU;
- een mondiale, op regels gebaseerde, coöperatieve orde bevorderen waarin multilateralisme het voornaamste beginsel vormt en de VN centraal staat, op basis van respect voor het internationaal recht, waaronder het recht van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht, met het oog op de totstandbrenging van een vreedzame en duurzame wereld; [POOL: leeg laten]
- gender- en diversiteitsaspecten opnemen in projecten en maatregelen in het kader van het toezicht en de controle op SALW.

2.1 HET NORMATIEVE KADER VERSTERKEN

2.1.1 Het VN-actieprogramma inzake SALW en het internationaal traceringsinstrument (ITI)

Het VN-actieprogramma inzake SALW (UN PoA)²³ blijft een veelomvattend instrument en is het enige universele kader voor het omgaan met de dreiging die uitgaat van illegale SALW. Het ITI²⁴ is een politiek bindend instrument waarin eisen worden geformuleerd en een wereldwijde standaard wordt geboden voor het markeren, registreren en traceren van SALW. Het belangrijkste doel van de herziene EU-strategie blijft de volledige en daadwerkelijke tenuitvoerlegging van het UN PoA en ITI op nationaal, regionaal en mondiaal niveau. Daarom worden in deze strategie maatregelen voorgesteld om de tenuitvoerlegging van het UN PoA op nationaal en regionaal niveau in de EU te verbeteren. Ook worden voorstellen gedaan voor samenwerking en assistentie in andere delen van de wereld en op mondiaal niveau.

²³ [http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20\(E\).pdf](http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20(E).pdf).

²⁴ <http://www.poa-iss.org/InternationalTracing/InternationalTracing.aspx>.

Wat zal de EU doen: De EU zal samenwerking en assistentie ten behoeve van de tenuitvoerlegging van het UN PoA blijven steunen, met de nadruk op regionale samenwerking, en zal ook haar deelname aan en ondersteuning van de coördinatie met andere donoren voortzetten. Deze ondersteuning zal onder meer bestaan uit het verzamelen en vernietigen van overtollige SALW en munitie, het zorgen voor fysieke beveiliging en het beheer van de SALW-voorraden en -munitie, het werken aan capaciteitsontwikkeling voor het markeren, registreren en traceren van SALW, capaciteitsontwikkeling voor controle op de uitvoer van wapens, en capaciteitsontwikkeling voor rechtshandhaving bij de bestrijding van illegale handel, alsmede ondersteuning van het toezicht op embargo's en de tracering van omgeleide wapens.

Volgende stappen: In het kader van het UN PoA zal in nieuwe projecten rekening worden gehouden met een analyse en uitgebreide evaluatie, door de hoge vertegenwoordiger, van de impact en de effectiviteit van projecten voor het toezicht en de controle op SALW in het kader van de SALW-strategie van 2005 die tussen 2005 en 2017 zijn uitgevoerd.

2.1.2 Wapenhandelsverdrag

Het Wapenhandelsverdrag (ATT)²⁵ stelt de hoogst mogelijke internationale normen vast voor het reguleren, of het beter reguleren, van de internationale handel in conventionele wapens (waaronder SALW), en het heeft als doel de illegale handel in conventionele wapens te voorkomen en uit te bannen, alsmede de omleiding van deze wapens te voorkomen.

Maatregelen: De EU zal de universalisering en tenuitvoerlegging van het ATT blijven ondersteunen.

²⁵ <https://www.un.org/disarmament/att/>.

2.1.3 VN-Vuurwapenprotocol

Het VN-Vuurwapenprotocol²⁶ heeft als doel samenwerking te bevorderen en te intensiveren ten behoeve van de preventie, bestrijding en uitbanning van de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens. Het protocol is in 2002 door de Commissie namens de EU onderhandeld en ondertekend. Na strengere regels te hebben vastgesteld inzake overdrachten van civiele vuurwapens zowel binnen de Unie als daarbuiten, kon de EU het protocol in 2014 ondertekenen²⁷.

Actie: De EU zal de tenuitvoerlegging van het VN-Vuurwapenprotocol en het toetsingsmechanisme blijven ondersteunen, en zal het vermogen van partnerlanden en subregio's om in overeenstemming met het protocol doeltreffende vuurwapencontroles te verrichten, blijven versterken. De Commissie roept de lidstaten met name op onverkort gevolg te geven aan haar aanbeveling van 17 april 2018 inzake onmiddellijke stappen ter verbetering van de veiligheid van de maatregelen inzake invoer, uitvoer en doorvoer van vuurwapens, hun onderdelen en essentiële componenten en munitie²⁸.

2.1.4 Duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

De illegale en ongecontroleerde verspreiding van SALW dreigt gewapende conflicten en gewapend geweld aan te wakkeren en te verlengen, wat negatieve gevolgen heeft voor goed bestuur, de openbare orde, de toegang tot onderwijs, gezondheidszorg, toegang tot de rechter en andere burgerrechten. Het verband tussen gewapend geweld, conflicten en gebrekkige ontwikkeling staat vast. Met doelstelling 16.4 van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van de VN²⁹ hebben staten toegezegd tegen 2030 illegale stromen van geldmiddelen en wapens significant te verminderen, de terugwinning en teruggave van gestolen activa te intensiveren, en alle vormen van georganiseerde misdaad te bestrijden. De strategie dient dan ook gericht te zijn op het verlichten en voorkomen van de negatieve effecten op duurzame ontwikkeling die voortvloeien uit de illegale handel in SALW en munitie daarvoor.

²⁶ Protocol tegen de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (UNTOC); <http://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/the-firearms-protocol.html>.

²⁷ PB L 89 van 25.3.2014, blz. 7.

²⁸ C(2018) 2197 final.

²⁹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

Actie: De EU zal bijdragen aan de inspanningen om de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van de VN te bereiken, waaronder doelstelling 16.4 (significante vermindering van stromen van illegale wapens tegen 2030), door staten en regio's te helpen bij het formuleren en invoeren van nationale en regionale indicatoren.

2.1.5 Strengere EU-normen

De Raad zal zich beraden op nieuwe besluiten ter versterking van het normatieve kader van de EU met het oog op een betere traceerbaarheid van SALW, een betere documentatie over eindgebruik bij de controle op de uitvoer van SALW, en betere informatie over onttrekking aan het legale circuit. Tevens zal de EU in haar partnerschaps- en handelsovereenkomsten met andere landen een standaardbepaling over SALW-beheersing blijven voorstellen. Deze bepaling zal aansluitend op de nieuwe strategie gewijzigd worden.

Actie: De EU zal doorgaan met het opnemen van een standaardbepaling over SALW-beheersing in haar partnerschaps- en handelsverdragen met andere landen.

Volgende stappen:

- De Raad zal een besluit overwegen over het markeren van alle SALW om de traceerbaarheid te verbeteren;
- de Raad is ingenomen met het voornemen van de Commissie om overeenkomstig Richtlijn 91/477/EEG³⁰ een gedelegeerde handeling vast te stellen inzake de elektronische uitwisseling van informatie over vergunningen voor de overdracht van civiele vuurwapens naar een andere lidstaat, en een elektronisch systeem op te zetten waarmee lidstaten dergelijke informatie kunnen uitwisselen.

³⁰ Uit hoofde van artikel 13, lid 5, van Richtlijn 91/477/EEG moet deze uitvoeringshandeling tegen 14 september 2018 vastgesteld zijn.

2.2 TENUITVOERLEGGING VAN NORMEN IN DE VERSCHILLENDE FASEN VAN DE LEVENSLOOP VAN VUURWAPENS/SALW

2.2.1 Controle op de vervaardiging van vuurwapens en SALW

In de EU is de vervaardiging van vuurwapens en SALW en onderdelen, toebehoren en munitie daarvoor goed gereguleerd, en de regels aangaande de opslag van SALW en munitie daarvoor zijn zo opgesteld dat het risico dat deze in verkeerde handen terechtkomen tot een minimum is beperkt.

Ontwikkelingen in het ontwerp van vuurwapens en SALW, zoals het toegenomen gebruik van polymeerframes en modulair ontwerp, dreigen de doeltreffendheid van het internationaal traceringsinstrument (ITI), de mondiale standaard voor SALW-markering, te ondermijnen. Er moet actie worden ondernomen om het ITI te actualiseren in het licht van deze ontwikkelingen.

De EU bevordert en ondersteunt het onderzoek naar en de ontwikkeling van technologie- en ontwerpfuncties waarmee wordt beoogd het risico van onttrekking aan het legale circuit van, handel in en onrechtmatig gebruik van vuurwapens, SALW en munitie te verminderen.

De EU bevordert de toepassing van nieuwe technologieën voor doeltreffender voorraadbeheer, gebruikscntrole, markering, registratie en tracersing van SALW.

Acties:

- De EU zal de illegale vervaardiging van vuurwapens en munitie blijven tegengaan.

De procedés voor de illegale vervaardiging ondergaan continu verandering en kunnen worden ondersteund door het gebruik van driedimensionaal geprinte onderdelen. Ze bestaan onder meer uit het illegaal opnieuw bruikbaar maken van onbruikbaar gemaakte vuurwapens, het ambachtelijk vervaardigen en het illegaal transformeren van alarm- of seinpistolen die zijn ontworpen voor losse patronen en flobertgeweren, het illegaal transformeren van munitie en het illegaal gebruiken van hulpmiddelen voor het herladen. De Commissie zal de tenuitvoerlegging van haar toekomstige uitvoeringshandeling met technische specificaties voor alarm- en seinwapens voor de toepassing van Richtlijn 91/477/EEG inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens³¹ nauwkeurig monitoren; en

- Aangezien markering en zorgvuldige registratie essentieel zijn voor geslaagde tracering, blijft de EU de volledige tenuitvoerlegging van het internationaal traceringsinstrument (ITI) ondersteunen.

Volgende stappen:

- Op mondiaal niveau zullen de EU en haar lidstaten, teneinde de doeltreffendheid van het ITI te behouden en te bevorderen, actie ondernemen door voor te stellen een bijlage bij het ITI op te nemen in het licht van de ontwikkelingen in het ontwerp van SALW, zoals modulaire opbouw en polymeerframes; en
- De EU zal relevante instrumenten gebruiken om onderzoek en ontwikkeling te ondersteunen op het gebied van betrouwbare en kosteneffectieve technologie om SALW en munitie daarvoor veilig te maken en het risico van onttrekking aan het legale circuit te verminderen.

³¹ Uitvoeringshandeling die uiterlijk 14 september 2018 dient te worden vastgesteld uit hoofde van artikel 10 bis van Richtlijn 91/477/EEG van de Raad inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens, als gewijzigd bij Richtlijn (EU) 2017/853 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 (PB L 137 van 24.5.2017, blz. 22).

2.2.2 Controles op de uitvoer van vuurwapens en munitie daarvoor

De EU en haar lidstaten ondersteunen de tenuitvoerlegging en universalisering van het Wapenhandelsverdrag. Voortbouwend op de tenuitvoerlegging van het Wapenhandelsverdrag bestrijdt de EU onttrekking aan het legale circuit door het ondersteunen van het vermogen tot het herkennen van onttrekkingspunten door middel van tracering, door beter gebruik te maken van systemen voor informatie-uitwisseling en door het risico van verdere onttrekking aan het legale circuit te verminderen door in het kader van de wapenuitvoercontrole de aanvoer van voorraden aan bekende onttrekkers aan het legale circuit af te snijden.

Ongereguleerde tussenhandel blijft een bron van onttrekking aan het legale circuit van SALW. De grensoverschrijdende aard van de tussenhandel vraagt om internationale samenwerking.

Acties:

- De EU zal verantwoorde en doeltreffende wapenuitvoercontrole in de buurlanden van de EU blijven bevorderen, in overeenstemming met Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/CFSP voor wapens voor militaire toepassingen en Verordening (EU) nr. 258/2012 voor civiele vuurwapens; en
- De hoge vertegenwoordiger en de lidstaten zullen erop toezien dat Gemeenschappelijk Standpunt 2003/468/CFSP over de tussenhandel in wapens correct en volledig wordt toegepast.

Volgende stappen:

- De Commissie zet de monitoring voort van het EU-systeem en van de behoefte aan mogelijke verbeteringen voor uitvoervergunningen en maatregelen betreffende de invoer en doorvoer van civiele vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, zoals aangegeven in het verslag dat op 12 december 2017 door de Commissie is vastgesteld³²;
- De Raad zal zich beraden op een besluit over certificaten voor eindgebruikers van uitgevoerde SALW, rekening houdend met de werkzaamheden die in dit verband door de OVSE zijn verricht;

³² COM(2017) 737 final van 12.12.2017.

- In overeenstemming met de lidstaten zal de EDEO de capaciteit vergroten van het online COARM-systeem³³ voor het uitwisselen van informatie tussen uitvoercontrole-autoriteiten van lidstaten die relevant is voor de beoordeling van het omleidingsrisico in het kader van uitvoervergunningen, waarbij het beveiligingsniveau van het systeem en de informatie in acht wordt genomen;
- Bij de risicobeoordeling die voorafgaat aan het verlenen van een uitvoervergunning voor SALW en munitie zullen de lidstaten rekening houden met de eventuele eerdere onttrekkingen aan het legale circuit door de beoogde ontvangers en tussenpersonen; en
- De lidstaten zullen overwegen het Europees strafregisterinformatiesysteem (Ecris) en het toekomstige systeem Ecris-TCN (onderdanen van een derde land) te gebruiken om te waarborgen dat wapenuitvoercontrole-autoriteiten beschikken over strafregisterinformatie over entiteiten/personen die zijn veroordeeld voor wapenhandel, voor gebruik in hun beoordeling van de risico's verbonden aan vergunningaanvragen voor militaire technologie en apparatuur.

2.2.3 Veilig beheer van SALW- en munitievoorraden

Illegale verspreiding van handvuurwapens en munitie kan alleen worden beteugeld als nationale voorraden veilig worden beheerd. Gebrekkige beveiliging van voorraden draagt er in grote mate aan bij dat wapens en munitie op de illegale markt terechtkomen. Beveiliging van voorraden is met name een zorg in staten die te lijden hebben onder gewelddadige conflicten of zwak bestuur.

³³ Onlineplatform voor het uitwisselen van informatie tussen de uitvoercontrole-autoriteiten van de lidstaten, dat is ingesteld door de Groep export van conventionele wapens. De Groep export van conventionele wapens bespreekt kwesties in verband met de controle op de uitvoer van conventionele wapens. Zij fungeert tevens als forum voor het uitwisselen van informatie tussen de lidstaten over hun beleid voor de uitvoer naar niet-EU-landen en over afgewezen nationale vergunningsaanvragen voor uitvoer naar niet-EU-landen.

Maatregelen:

- De EU en haar lidstaten zullen andere landen blijven assisteren bij het verbeteren van het beheer en de beveiliging van door de staat aangehouden voorraden, dit door het versterken van nationale wetgevende en bestuurlijke kaders en instellingen die de legitieme toevoer en een legitiem voorraadbeheer van SALW en munitie reguleren voor defensie- en veiligheidstroepen, met specifieke aandacht voor markering en registratie; en
- De EU zal normen en goede praktijken bevorderen en uitvoeren voor het omgaan met handvuurwapens (internationale normen voor controle op handvuurwapens (ISACS)) en munitie (internationale technische richtsnoeren betreffende munitie (IATG)).

2.2.4 Verantwoorde verwijdering van SALW en munitie daarvoor

Er is sprake van overtollige SALW en munitie wanneer de voorraden groter zijn dan de onmiddellijke en geraamde behoeften. Daarnaast komen illegale wapens die in beslag zijn genomen of zijn ingezameld in het kader van campagnes voor vrijwillige inzameling of ontwapening, demobilisatie en re-integratie, vaak in voorraden terecht. De enige manier om het risico uit te sluiten dat deze overtollige voorraden aan het legale circuit worden onttrokken, is ze op een verantwoorde manier te verwijderen. Vernietigen verdient de voorkeur, omdat onbruikbaar maken kan worden teruggedraaid indien dit niet volgens passende normen gebeurt. Voordat in beslag genomen en ingezamelde vuurwapens worden vernietigd, moeten de markeringen ervan worden geregistreerd met het oog op tracering of andere vormen van onderzoek naar de herkomst ervan. De Commissie heeft gemeenschappelijke richtsnoeren over normen en technieken voor het onbruikbaar maken van vuurwapens vastgesteld³⁴ die wereldwijd als model kunnen dienen voor het op een veilige en onomkeerbare manier onbruikbaar maken van vuurwapens.

³⁴ Uitvoeringsverordening (EU) 2018/337 van de Commissie van 5 maart 2018 tot wijziging van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2403 tot vaststelling van gemeenschappelijke richtsnoeren betreffende normen en technieken om te waarborgen dat onbruikbaar gemaakte vuurwapens voorgoed onbruikbaar zijn (PB L 333, 19.12.2015, blz. 62).

Acties:

- De EU en haar lidstaten zullen steun verlenen aan en assisteren bij het verantwoord verwijderen van overtollige, in beslag genomen en anderszins opgehaalde SALW en munitie, bij voorkeur door vernietiging; en
- Opdat onbruikbaar gemaakte vuurwapens voorgoed onbruikbaar zijn, zal de Commissie, samen met de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten, EU-normen voor het onbruikbaar maken van vuurwapens in andere landen bevorderen, onder meer door met derde landen samen te werken.

2.2.5 Horizontale acties

De EU en haar lidstaten streven naar een betere coördinatie van hun acties en initiatieven in de strijd tegen wapenhandel, teneinde synergieën te benutten, interoperabiliteit tussen relevante databases en andere informatiesystemen te verbeteren en dubbel werk te voorkomen.

Een verbetering van de informatie-uitwisseling, het onderzoek, de verzameling en de analyse van gegevens over de verschillende aspecten van de handel in vuurwapens en vuurwapencriminaliteit is essentieel om een beeld van de situatie te vormen en op de hoogte te blijven van de zich ontwikkelende beveiligingseisen. Om de handel in SALW te monitoren moeten bestaande hulpmiddelen beter worden benut en moet worden nagegaan of er tussen bestaande EU- en internationale rechtshandavingsdatabanken synergieën en interoperabiliteit mogelijk zijn, onder meer door het verzamelen, analyseren en delen van relevante informatie. Europol en het Europees Grens- en kustwachtagentschap (EBCGA) kunnen op dit gebied een rol spelen. Ook verder gebruik van het iARMS-systeem dient te worden aangemoedigd.

Acties:

- De EU zal ervoor pleiten meer gebruik te maken van het Interpol-beheersysteem voor het registreren en traceren van illegale vuurwapens (iARMS)³⁵;

³⁵ <https://www.interpol.int/Crime-areas/Firearms-trafficking/INTERPOL-Ilicit-Arms-Records-and-tracing-Management-System-iARMS>.

- De Commissie zal streven naar samenwerking met Europol, Interpol en de lidstaten om te komen tot betere synergieën en interacties tussen het Schengeninformatiesysteem (SIS)³⁶ en iARMS en aldus uitvoering te geven aan acties die zijn voorzien in het actieplan van de EU ter bestrijding van de illegale handel in en het gebruik van vuurwapens en explosieven³⁷;
- De Commissie zal onderzoek en acties ter bestrijding van de handel in vuurwapens en daarmee samenhangende criminaliteit door middel van de beschikbare financieringsinstrumenten blijven steunen en bevorderen³⁸.

2.3 NALEVING DOOR MONITORING EN HANDHAVING

De EU bevindt zich in een unieke positie om criminele markten te helpen ontregelen door middel van haar wetgevende en operationele werkzaamheden, waaronder samenwerking en financiering op het gebied van politie en douane, en door te overleggen en samen te werken met andere landen en internationale organisaties op het gebied van rechtshandhaving³⁹. Op dit gebied kunnen Europol en het Europees Grens- en kustwachtagentschap (EBCGA) een rol spelen.

³⁶ Krachtigere en slimmere informatiesystemen voor grenzen en veiligheid, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2016) 205 final, 6.4.2016).

³⁷ Actieplan van de EU ter bestrijding van de illegale handel in en het gebruik van vuurwapens en explosieven (COM(2015), 624 final, 2.12.2015).

³⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police_en.

³⁹ In het kader van deze strategie verwijst de term "rechtshandhaving" naar de activiteit van politie, grens- en kustwacht en douane.

Operationele samenwerking is een van de pijlers van EU-optreden op grond van de Europese veiligheidsagenda. In de meerjarige beleidscyclus van Europol voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit behoort sinds de cyclus 2014-2017 de strijd tegen de handel in vuurwapens tot de prioritaire criminaliteitsgebieden ten aanzien waarvan bij de rechtshandhaving intensiever dient te worden samengewerkt⁴⁰. In de nieuwe beleidscyclus 2018-2021 voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit is deze prioriteit gehandhaafd⁴¹. In 2017 heeft het Europol-project voor analyse van wapens en explosieven aanzienlijk meer bijdragen ontvangen dan in 2016, waardoor onderzoekswerk proactief is ondersteund.

Inlichtingen over de handel in vuurwapens/SALW worden eveneens gedeeld via verslagen van het Inlichtingen- en situatiecentrum van de EU (EU-Intcen).

Maatregelen:

- Het Inlichtingen- en situatiecentrum van de EU (EU-Intcen) wordt verzocht om, in voorkomend geval in samenwerking met de Commissie, Europol en het EBCGA, verslagen over de handel in SALW en munitie op te stellen;
- Het Agentschap van de EU voor opleiding op het gebied van rechtshandhaving (Cepol) dient de opleiding voor rechtshandhavers inzake de handel in vuurwapens/SALW te blijven verzorgen;

⁴⁰ Conclusies van de Raad over de totstandbrenging en uitvoering van een EU-beleidscyclus voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit (doc. 15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94, 25.10.2010).

⁴¹ Conclusies van de Raad over de totstandbrenging en uitvoering van een EU-beleidscyclus voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit (2014-2017) (doc.12095/13, 26.7.2013).

- De EU zal grensoverschrijdende samenwerking tussen rechterlijke en rechtshandhavende instanties verbeteren, de betrokken autoriteiten van de lidstaten, waaronder douane-instanties, aansporen om nationale contactpunten op het gebied van vuurwapens op te zetten, betere analyses van alle beschikbare informatie op het gebied van illegale vuurwapens te produceren en zorg te dragen voor volledige deelname aan de uitwisseling van informatie met Europol op het gebied van de handel in vuurwapens; en
- Alle lidstaten zullen zorg dragen voor samenwerking in het kader van de EU-beleidscyclus voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit. Dit dient ook van toepassing te zijn op informatie die is verzameld en aan het Europees Grens- en kustwachtagentschap is doorgegeven in het kader van operaties die door het agentschap worden gecoördineerd.

2.4 INTERNATIONALE SAMENWERKING EN BIJSTAND

2.4.1 Internationaal

De EU ondersteunt doeltreffende grensoverschrijdende samenwerking tussen rechterlijke en rechtshandhavende instanties om ervoor te zorgen dat de autoriteiten hun volledige medewerking verlenen aan het uitwisselen van informatie met Europol op het gebied van de handel in vuurwapens. Doel hierbij is dubbel werk te voorkomen, zorg te dragen voor coördinatie met andere bilaterale, regionale en multilaterale initiatieven, en de samenwerking bij het onderzoek naar grensoverschrijdende misdaad te verbeteren. De EU is een van de belangrijkste donoren die samenwerking met en bijstand aan andere landen en regionale organisaties voor de beheersing van SALW bevorderen, via haar Raadsbesluiten en specifieke ondersteuning middels het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (IcSP)⁴² en andere instrumenten. De EU steunt de uitvoering van het VN-actieprogramma tegen illegale SALW, het Wapenhandelsverdrag en het Vuurwapenprotocol. Hoewel gendergerelateerd geweld met vuurwapens en SALW hoe dan ook een schending van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht is, bevat het Wapenhandelsverdrag uitdrukkelijke bepalingen om de risico's van het gebruik van vuurwapens in dat kader te beperken. In resoluties van de VN-Veiligheidsraad⁴³ wordt specifiek opgeroepen tot empowerment van vrouwen bij het voorkomen, bestrijden en uitbannen van illegale overdracht, destabiliserende accumulatie en misbruik van SALW.

Acties:

- De EU zal zich proactief inzetten voor het mondiale vuurwapenprogramma van het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding (UNODC) aangaande wereldwijde gegevensverzameling en analyse van de handel in vuurwapens, en zal de capaciteit van partnerlanden en subregio's vergroten om doeltreffende vuurwapencontroles uit te voeren in overeenstemming met het Vuurwapenprotocol;

⁴² Verordening (EU) Nr. 230/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014.

⁴³ Resolutie 1325 (2000) van de VN-Veiligheidsraad en opvolgende resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid, bv. UNSCR 2242 (2015).

- De EU zal het Interpol-beheersysteem voor het registreren en traceren van illegale vuurwapens (iARMS) blijven ondersteunen;
- De EU zal samenwerking en het delen van informatie stimuleren, met name onder landen die zich bevinden op belangrijke smokkelroutes van en naar de EU;
- De EU zal met de Werelddouaneorganisatie (WDO) samenwerken om haar SALW-strategie in de praktijk te brengen;
- De hoge vertegenwoordiger zal een evaluatie en analyse maken van het effect en de doeltreffendheid van door de EU ondersteunde SALW-beheersingsprojecten in landen buiten de EU tussen 2005 en 2017 als onderdeel van de uitvoering van de SALW-strategie van 2005;
- De EU zal genderaspecten stelselmatig integreren in het ontwerp van nieuwe projecten in verband met SALW-beheersing en de strijd tegen vuurwapengeweld in het algemeen en het delen van goede praktijken in dit verband;
- De EU zal ijveren voor de implementatie van normen en goede praktijken voor het omgaan met handvuurwapens en munitie, onder meer de internationale normen voor controle op handvuurwapens (ISACS) en de internationale technische richtsnoeren betreffende munitie (IATG); en
- De lidstaten zullen hun samenwerking met Europol en het Europees grens- en kustwacht-agentschap (Frontex) op het gebied van de handel in vuurwapens en het gebruik van vuurwapens in landen buiten de EU verbeteren, en streven naar nauwere betrokkenheid van de autoriteiten bij de operationele samenwerking, uitwisseling van informatie en gezamenlijke rechtshandhavende activiteiten.

De EU ondersteunt ook nu al de monitoring van illegale SALW-stromen in conflictgebieden, teneinde te bepalen wat de meest doeltreffende manier is om de toevoer af te snijden. Gegevens die zijn verkregen door het opsporen en traceren van illegale SALW en munitie dragen bij tot een betere beheersing van de wapenuitvoer, onder meer door verbeterde risicobeoordeling, certificering van eindgebruikers en monitoring van het eindgebruik.

Acties:

- De Raad zal opties onderzoeken voor het verbeteren van de monitoring en handhaving van wapenembargo's van de EU;
- De EU zal het werk ondersteunen van VN-panels die wapenembargo's monitoren, en manieren verkennen om de toegang te verbeteren tot de bevindingen van de panels inzake omleiding, illegale vuurwapens en SALW ten behoeve van controle op de wapenuitvoer;
- Waar van toepassing, binnen het mandaat en rekening houdend met de lokale acceptatie en beschikbare middelen, zal de Raad missies en operaties in het kader van gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) een rol geven bij het bevorderen van bewustwording op het gebied van SALW en het organiseren van opleidingen in SALW-beheersing, het ondersteunen van een passend voorraadbeheer, het monitoren van bewegingen van illegale SALW en munitie (waaronder grensoverschrijdende handel), al naargelang het geval. Waar van toepassing en op aanwijzing van de lidstaten, kunnen GVDB-missies en -operaties ook ondersteuning bieden bij het registreren, traceren en verwijderen van in beslag genomen illegale SALW. De Raad zal lering trekken uit ervaringen die zijn opgedaan in GVDB-missies waarvan het mandaat SALW-taken omvatte (bijv. EUFOR Althea in Bosnië en Herzegovina);

- De EU zal financiering blijven bieden aan onderzoeksactiviteiten die zijn gericht op het achterhalen van de herkomst van illegale SALW in conflictgebieden, zoals het iTrace-project van Conflict Armament Research⁴⁴. Zij zal nadere onderzoeken, analyses en studies over deze kwestie aanmoedigen, en daarbij een beroep doen op het EU-Consortium non-proliferatie en ontwapening; en
- De EU zal nationale capaciteit in conflictgebieden ondersteunen voor het opsporen en traceren van de herkomst van illegale SALW en munitie in conflictgebieden, en daarbij eveneens voortbouwen op de ervaring van het iTrace-project.

2.4.2 Op regionaal niveau

Op regionaal niveau zullen de EU en haar lidstaten assisteren bij het versterken van de capaciteit van rechtshandhavingsinstanties om smokkelnetwerken op te sporen, te verstoren en te vernietigen en te voorkomen dat vuurwapens terroristen en criminelen via de illegale markt bereiken, onder meer door illegale financiering en illegaal vervoer van wapens te blokkeren en door de grenspolitie, douane en havendiensten een grotere rol te geven bij het tegengaan van illegale wapenstromen via maritiem vervoer. Vanwege de grensoverschrijdende aard van de wapenhandel is het met name van belang om buurlanden daarbij te betrekken, ook als die er zelf niet de directe gevolgen van ondervinden.

De EU zal aanmoedigen tot banden tussen rechtshandhavingsinstanties die de illegale wapenhandel bestrijden en de autoriteiten die belast zijn met de controle op wapenhandel en -uitvoer, zulks opdat informatie over de belangrijkste routes van illegale stromen naar Europa wordt gedeeld, en zo preventieve of corrigerende actie wordt gestimuleerd. Maatregelen op dit gebied omvatten onder meer het bevorderen van informatie-uitwisseling, directe communicatie tussen onderzoeksinstanties, gezamenlijk geplande onderzoeken en snelle uitvoering van verzoeken om samenwerking, dit alles binnen het gevestigde juridische kader. Bijzondere nadruk zal worden gelegd op grensoverschrijdende samenwerking met de buurlanden ten zuiden en ten oosten van de EU.

⁴⁴ Besluit (GBVB) 2017/2283 van de Raad van 11 december 2017 ter ondersteuning van een mondiaal rapportagemechanisme inzake illegale handvuurwapens en lichte wapens en andere illegale conventionele wapens en illegale munitie om het risico van illegale handel te beperken ("iTrace III").

Europol zal extra aandacht besteden aan het ondersteunen van activiteiten door de politie en douane van lidstaten, evenals EU-instanties, landen buiten de EU en internationale organisaties ter voorkoming en bestrijding van de vormen van criminaliteit binnen haar mandaat die samenhangen met de illegale activiteiten van criminele organisaties en personen die zijn betrokken bij het illegale bezit van en de illegale handel in SALW, met inbegrip van munitie, onderdelen en componenten.

De EU zal haar dialoog en samenwerking met regionale organisaties die werken aan SALW-beheersing versterken door haar activiteiten te laten aansluiten op regionale strategieën en actieplannen.

Westelijke Balkan en Turkije

In lijn met de strategische doelen in de mededeling van de Commissie "Een geloofwaardig vooruitzicht op toetreding en een grotere EU-betrokkenheid bij de Westelijke Balkan" (vlaggenschipinitiatief 2; veiligheid en migratie)⁴⁵ zal de EU haar steun voortzetten aan het Uitwisselingscentrum voor Zuidoost- en Oost-Europa inzake de beheersing van het aantal handvuurwapens en lichte wapens (Seesac) van het UNDP. De EU zal ook blijven samenwerken met relevante regionale organisaties op het gebied van SALW-beheersing en rekening houden met regionale initiatieven zoals de routekaart⁴⁶ met betrekking tot illegale SALW in de Westelijke Balkan. In bredere zin zal de EU blijven investeren in de preventie en oplossing van regionale conflicten met behulp van uiteenlopende instrumenten en beleidsmiddelen. Deze strategie is gericht op het beheersen van conventionele wapens: een essentieel onderdeel van breder beleid voor conflictpreventie en terrorismebestrijding.

⁴⁵ COM(2018) 65 final van 6.2.2018 en bijlage.

⁴⁶ Tijdens de Westelijke Balkantop van 10 juli 2018 in Londen is de "Regionale routekaart voor een duurzame oplossing voor illegaal bezit van, misbruik van en handel in SALW/vuurwapens en munitie daarvoor in de Westelijke Balkan tegen 2024" aangenomen.

Weliswaar is er de afgelopen jaren met name in Zuidoost-Europa aanzienlijke vooruitgang geboekt, maar door de schaal van de accumulatie van SALW en munitie, ontoereikende opslagomstandigheden, wijdverbreid illegaal bezit en hiaten in de uitvoering sorteren de inspanningen ter beheersing van vuurwapens/SALW in delen van de Westelijke Balkan nog altijd slechts beperkt effect. Om de aanvoer van illegale vuurwapens en de grote voorraad wapens op een doeltreffender manier aan te pakken, zal prioriteit worden gegeven aan vernietiging van overtollige voorraad, het documenteren en traceren van illegale SALW, het delen van informatie door middel van Europese, regionale en mondiale kanalen voor informatie-uitwisseling (zoals Europol, Interpol) en het opzetten en uitvoeren van gezamenlijke operaties.

Acties:

- De EU zal steun verlenen bij het verkleinen van overtollige voorraden van SALW en munitie, het terugdringen van illegaal bezit, het tegengaan van onttrekking aan het legale circuit en wapenhandel, het verbeteren van grenscontroles en van de markering, registratie en tracement van SALW, het versterken van de verwijdercapaciteit, het vergroten van bewustzijn en het ondersteunen van capaciteit voor rechtshandhaving. Daarbij zal de EU rekening houden met de reeds lang bestaande steun aan Seesac, steun blijven verlenen aan nationale controlesystemen en rekening houden met relevante regionale initiatieven voor het tegengaan van illegale SALW en munitie daarvoor, zoals de Regionale routekaart voor een duurzame oplossing voor illegaal bezit van, misbruik van en handel in SALW/vuurwapens en munitie daarvoor in de Westelijke Balkan tegen 2024⁴⁷; een initiatief dat steun geniet van Frankrijk en Duitsland;
- De EU en haar lidstaten zullen coherente samenwerking waarborgen tussen de Unie en de landen van de Westelijke Balkan door initiatieven uit te voeren ter bestrijding van de handel in vuurwapens, zoals beschreven in de beleidscyclus 2018-2021 voor georganiseerde en zware internationale misdaad waaronder een operationeel actieplan (steun via Impact Firearms⁴⁸) en het actieplan van de EU en de Westelijke Balkan onder geïntegreerd interneveiligheidsbestuur (IISG) in de Westelijke Balkan;

⁴⁷ Zie voetnoot 40.

⁴⁸ Impact: Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging.

- De EU en haar lidstaten zullen de inspanningen van de EU coördineren met andere bilaterale, regionale of multilaterale initiatieven om het risico van overlapping te voorkomen en de samenwerking bij het onderzoek naar grensoverschrijdende misdaad doelmatiger te maken, in overeenstemming met de conclusies van de Raad van 13 december 2016⁴⁹; en
- De EU en haar lidstaten zullen synergieën creëren en ten volle benutten tussen de verbindingsfunctionarissen van Europol die in de Westelijke Balkan worden ingezet, Seesac⁵⁰ en regionale programmering onder het instrument voor pretoetredingssteun (IPA) betreffende "het bestrijden van zware misdaad in de Westelijke Balkan"⁵¹ en het "meten en beoordelen van georganiseerde misdaad in de Westelijke Balkan: ter ondersteuning van wetenschappelijk onderbouwde beleidsvorming"⁵².

Volgende stappen:

- Het actieplan 2015-2019 betreffende de illegale handel in vuurwapens zal worden beoordeeld op de doeltreffendheid ervan bij het tegengaan van de aanvoer van illegale vuurwapens en de grote voorraad wapens; en

De EU-beleidscyclus voor georganiseerde criminaliteit zal zo veel mogelijk worden uitgebreid zodat zijn operationele activiteiten zich ook uitstrekken over de Westelijke Balkan. De landen van de Westelijke Balkan worden aangespoord deel te nemen aan specifieke projecten van het Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging en aan bijeenkomsten van het Permanent Comité operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid, waaronder de ad-hocbijeenkomsten met het Politiek en Veiligheidscomité over de projecten.

⁴⁹ De conclusies vermeldden "de noodzaak van effectieve en intensieve regionale en internationale samenwerking, onder meer met Europol en Eurojust, zonder dat wordt vooruitgelopen op de standpunten van de lidstaten over de status van het land".

⁵⁰ GBVB-gefinancierd programma, 2017-2019, 6 508 136 EUR.

⁵¹ IPA 2017-2019, 13 miljoen EUR: Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ).

⁵² IPA 2015-2019, 2 miljoen EUR: UNODC.

Oostelijke Nabuurschap

De huidige instabiliteit in Oost-Europa heeft in verschillende landen in de regio, zoals Oekraïne, geleid tot een groei van de illegale handel in vuurwapens. Dit is een significante bedreiging van de veiligheid op de lange termijn voor zowel Oekraïne als de EU. Samenwerking tussen de EU en Oekraïne is dan ook van wederzijds belang. De EU blijft werken aan haar bilaterale relatie met Oekraïne en andere landen in de regio en stelt de strijd tegen illegale SALW stelselmatig aan de orde in dialogen over veiligheidskwesties met partnerlanden die grenzen aan de EU.

Maatregelen:

- De EU en de lidstaten zullen de strijd tegen de handel in vuurwapens/SALW systematisch aan de orde stellen in de dialoog over veiligheidskwesties met partnerlanden in de omgeving, zoals Oekraïne.
- De EU en de lidstaten zullen communicatiekanalen tussen deskundigen van de EU en Oekraïne opzetten, een contactpunt aanwijzen om soepele samenwerking te bewerkstelligen, bewustzijn vergroten, beste praktijken en expertise delen, vaststellen welke opleidingsbehoeften er zijn en andere ondersteuningsmaatregelen in kaart brengen om de capaciteiten van Oekraïne in het veld te versterken. [POOL: leeg laten]
- De EU en de lidstaten zullen blijven werken aan permanente technische dialoog met Oekraïne om het urgente probleem van de illegale handel in vuurwapens aan te pakken, alsook het risico dat deze wapens in handen vallen van terroristen en de georganiseerde misdaad.

Zuidelijke Nabuurschap

De langdurige gewapende conflicten met brede regionale gevolgen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika (MENA) worden voortdurend aangewakkerd door de omleiding van en illegale handel in SALW. De illegale SALW in deze regio zijn uit meerdere bronnen afkomstig, waaronder slecht beveiligde voorraden en SALW die afkomstig zijn uit legale productie en geautoriseerde uitvoer en die vervolgens aan de legale markt worden onttrokken en bij onbevoegde eindgebruikers terechtkomen; dit betreft ook SALW uit EU-lidstaten.

De beleidscyclus 2018-2021 voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit omvat specifieke operationele maatregelen in deze regio's om samenwerking in de bestrijding van de illegale handel in vuurwapens te verbeteren. Intensievere bilaterale samenwerking is essentieel om in de gehele regio de grensoverschrijdende illegale handel in vuurwapens effectiever te kunnen aanpakken. Coördinatie op dit gebied tussen de EU en MENA moet daarom gestimuleerd worden. Daarbij is het wel van belang dubbel werk te voorkomen en te zorgen voor samenhang met en afstemming op de lopende initiatieven die door de EU gesteund of gefinancierd worden.

Maatregelen in het Midden-Oosten en Afrika:

- De EU zal via de veiligheidsdialoog streven naar uitbreiding van de samenwerking met Algerije voor het toezicht en de controle op vuurwapenoverdrachten en de strijd tegen de illegale handel in handvuurwapens.
- De EU zal Tunesië blijven ondersteunen bij de hervorming van de veiligheidssector en bij grensbeheer, voornamelijk via een specifiek financieringsprogramma dat rechtstreeks verband zal houden met het toezicht en de controle op de illegale handel in vuurwapens.

- De EU zal de uitvoering bevorderen van alle initiatieven waarmee de samenwerking met Marokko bij de controle op de uitvoer van vuurwapens en producten voor tweërlei gebruik wordt geïntensiveerd, zoals voorzien in het actieplan EU-Marokko waarbij uitvoering wordt gegeven aan de geavanceerde status⁵³.
- De EU zal steun blijven verlenen aan Libanon en Jordanië bij hun aanpak van de georganiseerde criminaliteit (onder meer door assistentie te verlenen bij de hervorming van de veiligheidssector en ondersteuning te bieden bij geïntegreerd grensbeheer) en bij het toezicht en de controle op de illegale handel in vuurwapens.
- De EU zal de samenwerking tussen de EU en MENA in de strijd tegen de illegale handel in vuurwapens blijven versterken, onder meer via het Euromed Police IV-initiatief⁵⁴. Dit regionale programma is gericht op het versterken van de operationele en strategische politieke samenwerking in de MENA-regio tussen nationale autoriteiten in de zuidelijke partnerlanden van de EU, alsook met de lidstaten en de betrokken EU-agentschappen, zoals Frontex;
- De EU blijft ondersteuning bieden bij de monitoring van de omleiding van wapens naar onbevoegde actoren in de regio en aan inlichtingengestuurde risicobeoordeling en maatregelen tegen die omleiding, rekening houdend met de positieve resultaten van het iTrace-project⁵⁵.
[POOL: leeg laten]
- De EU zal capaciteitsopbouw blijven ondersteunen voor lokale rechtshandhaving en veiligheidstroepen op het vlak van fysieke beveiliging en voorraadbeheer (PSSM), vernietiging van overtollige voorraden en het documenteren en traceren van illegale SALW.
- De EU zal steun blijven verlenen aan de Afrikaanse Unie en aan regionale economische gemeenschappen in Afrika in hun strijd tegen de illegale handel in SALW.

⁵³ Gezamenlijk voorstel voor een besluit van de Raad betreffende het door de Europese Unie in te nemen standpunt in de Associatieraad die is ingesteld bij de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko anderzijds, inzake de vaststelling van een aanbeveling voor de tenuitvoerlegging van het actieplan EU-Marokko 2013-2017 waarbij uitvoering wordt gegeven aan de geavanceerde status (* JOIN/2013/06 final - 2013/0107 (NLE)).

⁵⁴ <https://www.euromed-police.eu/>.

⁵⁵ <https://www.conflictarm.com/itrace>.

Noord- en Zuid-Amerika

Maatregelen in Noord- en Zuid-Amerika: De EU zal synergie nastreven met de Amerikaanse staten en regionale organisaties om de illegale verspreiding van en de handel in SALW terug te dringen, met het oog op het bestrijden van gewapend geweld en criminele activiteit⁵⁶.

3. CONCLUSIES EN FOLLOW-UP

Deze strategie schetst gemeenschappelijke weg vooruit voor de EU inzake de vraag, hoe om te gaan met de dreiging van illegale vuurwapens en SALW en de munitie daarvoor. Verder stelt de strategie een reeks maatregelen voor die door de EU en de lidstaten binnen de grenzen van de EU moeten worden genomen, en tot slot bevat de strategie voorstellen voor samenwerking en assistentie bij het toezicht en de controle op SALW in de oostelijke en zuidelijke buurlanden van de EU en in de rest van de wereld.

De EDEO en de Commissie zullen ieder jaar een voortgangsverslag over de uitvoering van de strategie uitbrengen.

⁵⁶ Volgens een onderzoek uit 2013 van het UNODC was moord of opzettelijke doodslag in 2012 verantwoordelijk voor de dood van bijna een half miljoen mensen (437 000) wereldwijd. Ruim een derde (36 %) van de slachtoffers viel in Noord- en Zuid-Amerika. Bijna de helft van alle slachtoffers van moord of doodslag is tussen de 15 en 29 jaar oud, en vuurwapens worden bijzonder veel gebruikt in deze regio, waar twee derde (66 %) van alle moorden met vuurwapens wordt gepleegd.